

Redactioneel Themanummer ‘Positieve Ontwikkeling en Veerkracht bij Kinderen en Jongeren’

Van het Verminderen van Kwetsbaarheid naar het Bevorderen van Positieve Ontwikkeling in Kinderen en Jongeren

Charlotte Vrijen¹ en Bart Soenens²

¹*Afdeling Ontwikkelingspsychologie, Rijksuniversiteit Groningen, Groningen, Nederland* | ²*Vakgroep Ontwikkelings-, Persoonlijkeheids- en Sociale Psychologie, Universiteit Gent, Gent, België*

Samenvatting Met het themanummer ‘Positieve Ontwikkeling en Veerkracht bij Kinderen en Jongeren’ sluiten wij ons aan bij recente oproepen om meer en systematischer onderzoek te doen naar de ontwikkeling van competenties en vaardigheden van kinderen en jongeren die positief en wenselijk zijn. Hoewel de positieve psychologie in de afgelopen decennia een belangrijke stroming is geworden binnen de gedragswetenschappen, ligt de nadruk in de (klinische) ontwikkelingspsychologie en orthopedagogiek nog altijd vooral op het voorkomen en behandelen van problematische ontwikkeling. Een eenzijdige aandacht voor problemen en kwetsbaarheidsfactoren brengt echter het risico met zich mee dat we vergeten mensen vooruit te helpen in plaats van alleen schade te beperken. De afwezigheid van problemen staat immers niet gelijk aan een gelukkig en zinvol bestaan waarin mensen hun potentieel ten volle realiseren. Dit themanummer belicht onderzoek dat als doel heeft te begrijpen welke factoren bijdragen aan veerkracht, groei, welbevinden, adequaat functioneren en floreren – concepten die verder reiken dan de afwezigheid van klachten. Wij hopen hiermee bij te dragen aan een verschuiving in perspectief: van enkel het repareren of voorkomen van wat misgaat, naar het bevorderen en versterken van wat goed gaat.

Trefwoorden positieve psychologie, positieve ontwikkeling, veerkracht

Artikelgeschiedenis

Ontvangen: 27 december 2025

Geaccepteerd: 29 januari 2026

Online: 18 maart 2026

Contactpersoon

Charlotte Vrijen, c.vrijen@rug.nl

Copyright

© Author(s); licensed under Creative Commons Attribution 4.0. This allows for unrestricted use, as long as the author(s) and source are credited.

Financiering Onderzoek

De bijdrage van cv maakt deel uit van het aan haar toegekende Veni-project ‘The bright side of life: An intergenerational study into the origins of optimism’ (dossiernummer vi.Veni.211G.033) dat is gefinancierd door de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO).

Belangen

De auteurs hebben geen conflicterende belangen te vermelden.

Themanummer

Positieve Ontwikkeling en Veerkracht bij Kinderen en Jongeren

Vanaf het begin van dit millennium is er in de gedragswetenschappen toegenomen aandacht voor positieve psychologie, een benadering die Csikszentmihalyi en Seligman (2000) beschrijven als een zoektocht naar positieve menselijke kwaliteiten, zoals optimisme, hoop, nieuwsgierigheid en zingeving. De positieve psychologie richt zich dus op omstandigheden, persoonlijke kenmerken, en processen die kunnen bijdragen tot optimaal functioneren en floreren (Gable & Haidt, 2005). De positieve psychologie is ontstaan als een tegenbeweging en reactie op de sterke focus op het vermin-

deren en voorkomen van problemen en psychische moeilijkheden in de psychologie en pedagogiek.

Onderzoek naar fenomenen uit de positieve psychologie is de afgelopen decennia exponentieel toegenomen, vooral in disciplines zoals arbeids- en organisatiepsychologie, schoolpsychologie, en persoonlijkheids- en sociale psychologie. Dit type onderzoek lijkt daarentegen slechts mondjesmaat ingang te vinden in de domeinen van de (klinische) ontwikkelingspsychologie en de orthopedagogiek, waar de meeste aandacht blijft gaan naar het voorkomen en behandelen van problematische ontwikkeling (Pluess, 2024). Dit is spijtig omdat de afwezigheid van problemen niet gelijk staat aan een gelukkig en zinvol bestaan waarin mensen hun potentieel ten volle realiseren.

De Wereldgezondheidsorganisatie (World Health Organization, 1946) definieerde gezondheid als 'een toestand van volledig fysiek, geestelijk, en sociaal welbevinden en niet louter het ontbreken van ziekte of gebreken'. In lijn daarmee ontwikkelden Greenspoon en Saklofske (2001) een model dat een onderscheid maakt tussen symptomen van psychopathologie en indicatoren van welzijn. Deze twee dimensies worden in het model niet als tegengestelden gezien, maar als twee gedifferentieerde factoren die in verschillende combinaties kunnen voorkomen. Dit model, dat initieel werd gebruikt in onderzoek bij kinderen en dat later werd toegepast bij adolescenten (Suldo & Shaffer, 2008) en volwassenen (Keyes, 2002), gaat ervan uit dat mensen de meest volledige vorm van mentale gezondheid ervaren wanneer ze tegelijk weinig kwetsbaarheid voor symptomen van psychopathologie vertonen en ook het vermogen hebben om positieve kwaliteiten te ontwikkelen. Onderzoek naar positieve ontwikkeling is nodig om het volledige spectrum van menselijke ervaringen en kwaliteiten te kunnen bestuderen en niet louter identificatie, preventie en behandeling van problemen (Gable & Haidt, 2005).

Naast een fundamenteel belang kan onderzoek naar positieve menselijke kwaliteiten ook belangrijke toegepaste waarde hebben. Deze kwaliteiten kunnen namelijk doelgericht bevorderd en aangeleerd worden via interventieprogramma's, met als doel om uiteindelijk het welzijn van mensen te verhogen. Meta-analyses hebben aangetoond dat positieve psychologie interventies, gemiddeld genomen, effectief zijn om welzijn te versterken (Carr et al., 2021; Sin & Lyubomirsky, 2009). Tot nu toe zijn de meeste interventies toegepast bij volwassenen, maar juist kinderen en jongeren zouden, doordat ze nog volop in ontwikkeling zijn, veel baat zouden kunnen hebben bij het vroeg aanleren van vaardigheden om een zinvol en altruïstisch leven te leiden waarin ze hun talenten ten volle kunnen ontwikkelen.

In lijn met de bredere literatuur, zien wij positieve psychologie in dit themanummer als een brede, wetenschappelijk onderbouwde aandacht voor wat mensen helpt om goed te functioneren. In dit veld onderscheiden we grofweg drie lagen van onderzoek en interventie (zie Figuur 1). De eerste (onderste) laag richt zich enkel op het verminderen van kwetsbaarheden, bijvoorbeeld door risicofactoren voor psychopathologie te verkleinen. De tweede laag gaat over het versterken van hulpbronnen die veerkracht bevorderen



Figuur 1 Drie lagen van onderzoek binnen de positieve psychologie *Noot*. Dit figuur is gemaakt met behulp van ChatGPT (versie GPT-5.2). De lagen zijn van onder naar boven gerangschikt waarbij het meeste onderzoek vooralsnog plaatsvindt in de eerste (onderste) laag en het minste in de derde (bovenste) laag.

wanneer er wél problemen zijn. De derde laag onderzoekt factoren die proactief bijdragen aan levensgeluk, positieve ontwikkeling en een zinvol bestaan – ongeacht of er sprake is van problemen. Dit themanummer richt zich op de tweede laag (veerkracht versterken) en de derde laag (ontwikkeling van positieve eigenschappen).

Het initiatief voor dit themanummer kwam voort uit een redactievergadering waarin wij als redactie constateerden dat in dit tijdschrift slechts beperkt onderzoek naar positieve ontwikkeling is gepubliceerd (Mertens et al., 2023; Ramos, 2024; Sonneveld et al., 2021; Zeinstra et al., 2024). Bovendien bleek dat in de enkele studies waarin positieve ontwikkeling werd meegenomen, dit meestal gebeurde in het kader van breder onderzoek waarin de nadruk grotendeels lag op ontwikkelingsproblemen of risicofactoren, in plaats van op positieve uitkomsten zelf.

Juist in een tijd waarin mentale gezondheidsproblemen toenemen (de Looze et al., 2025; McGorry et al., 2024), lijkt de aandacht in onderzoek vaak eenzijdig gericht op kwetsbaarheidsfactoren. Dat is begrijpelijk, maar het brengt ook een risico met zich mee: dat we vergeten mensen vooruit te helpen, in plaats van alleen schade te beperken. Vanwege deze zorg is recentelijk vanuit verschillende onderzoeksgebieden opgeroepen om meer en systematischer onderzoek te doen naar de ontwikkeling van competenties en vaardigheden die positief en wenselijk zijn (bijv. Cole et al., 2022; Pluess, 2024). Onderzoek naar kwetsbaarheid blijft uiteraard belangrijk, maar het is zeker zo essentieel om te begrijpen welke factoren bijdragen aan groei, welbevinden, adequaat functioneren en floreren – concepten die verder reiken dan de afwezigheid van klachten.

Onze oproep voor dit themanummer was dan ook expliciet gericht op studies die voorbijgaan aan het kwetsbaarheidsdenken. We ontvingen veel inzendingen, en hadden het voorrecht te kunnen kiezen uit een rijk aanbod van artikelen die zich specifiek richten op veerkracht en positieve ontwikkeling. Bijdragen die uitsluitend de afwezigheid van problemen onderzochten, hebben we vanwege de brede keuze niet opgenomen – niet omdat ze minder waardevol zijn, maar omdat we met dit themanummer bewust een ander perspectief wilden benadrukken.

In dit nummer komen uiteenlopende thema's en onderzoeksmethoden aan bod. Een aantal bijdragen richt zich op positieve ontwikkeling en veerkracht in uitdagende situaties, zoals in klinische behandel situaties (Laceulle et al., 2026; Overige bijdrage), in gezinnen waarin een broer of zus een beperking heeft (Veerman et al., 2026; Onderzoeksartikel), of bij kinderen die opgroeien in een onveilige omgeving (van Haalen & Geurts, 2026; Stand van zaken). Centrale vragen in deze studies zijn onder meer waarom sommige kinderen die met moeilijkheden worden geconfronteerd meer veerkracht tonen dan anderen, hoe het komt dat bepaalde jeugdigen ondanks problemen wel adequaat kunnen functioneren waar dat anderen niet lukt, en hoe en in welke mate positieve ontwikkeling actief kan worden bevorderd.

Een roep om meer aandacht voor positieve ontwikkeling vanuit de klinische praktijk komt duidelijk naar voren in de bijdrage van Laceulle en collega's die laat zien dat leeftijdsadequaat functioneren kan bestaan naast en ondanks psychische problematiek. De auteurs pleiten voor een verschuiving van de focus: weg van een eenzijdige nadruk op symptomen en naar meer integrale aandacht voor leeftijdsadequaat functioneren. Ook de bijdrage van Arslan (2025; Samenvatting proefschrift) illustreert dat positieve ontwikkeling meer is dan de afwezigheid van problemen. Ze voerde tijdens haar promotietraject verschillende longitudinale studies uit waarin ze de ontwikkeling van individuele en contextuele factoren van de kindertijd tot in de jongvolwassenheid onderzocht. Ze vond aanwijzingen dat de ontwikkeling van positieve eigenschappen plaats kan vinden naast problemen en dat er al vroeg in het leven van kinderen factoren te vinden zijn die hun latere functioneren en welbevinden kunnen voorspellen.

De meerderheid van de artikelen in dit themanummer beschrijven interventies ter bevordering van positieve ontwikkeling, variërend van educatieve *serious games* tot geavanceerde *just-in-time adaptieve interventies*. Sommige interventies zijn ontwikkeld voor kinderen en jongeren die over het algemeen normaal functioneren (Schreuder et al., 2026, Onderzoeksartikel; van den Bogaard et al., 2026, Stand van zaken; van Loon & Kaufman, 2026, Onderzoeksartikel), terwijl andere zich richten op jeugdigen die opgroeien onder uitdagende omstandigheden, bijvoorbeeld met een broer of zus met een cognitieve beperking (Veerman et al., 2026). De meeste interventies waren gericht op het individu, maar één studie richtte zich op het stimuleren van prosociaal gedrag op klasniveau (van Loon & Kaufman, 2026).

De resultaten van recent geïntroduceerde trainingen ter bevordering van behoefte-vormgeving (*need crafting*) lijken hoopgevend (van den Bogaard et al., 2026). In deze

aanpak leren jongeren de regie over hun welbevinden in eigen handen te nemen. De overige interventies in dit themanummer bleken niet of slechts gedeeltelijk effectief (Schreuder et al., 2026; van Loon & Kaufman, 2026; Veerman et al., 2026). Zulke bevindingen zijn evenwel van groot belang: kennis over wat níet werkt, en onder welke omstandigheden, is essentieel om te komen tot interventies die wél effect hebben. De themaredactie constateerde dat de uitdaging niet alleen ligt in het ontwikkelen van goede interventies, maar ook in het selecteren en wege van geschikte uitkomstmaten. Wat als kwalitatieve resultaten positief zijn, maar kwantitatieve maten dat niet weerspiegelen? Wij pleiten voor het gebruik van zowel proximale als distale uitkomstmaten, met oog voor de inhoud en de timing van effecten. Niet elke interventie die zich richt op een beperkte subcomponent kan immers verwacht worden invloed te hebben op globale maten van algemeen welbevinden.

Waar de meeste bijdragen gingen over oudere kinderen of jongeren, bevat dit themanummer ook een proefschriftsamenvatting waarin de ontwikkeling van jonge kinderen van kinderopvang tot op de basisschool centraal staat (Sluiter, 2026). Met name de kwaliteit van de individuele relatie tussen pedagogisch medewerker en kind in de kinderopvang bleek een sterke voorspeller voor latere positieve sociaal-emotionele ontwikkeling en welbevinden van kinderen.

In een aantal studies was er aandacht voor de stem van de jeugdige zelf. Dit was bijvoorbeeld het geval in een kwalitatief onderzoek naar de werking van *just-in-time adaptieve interventies* (Schreuder et al., 2026). Binnen dit onderzoek was er veel aandacht voor personalisatie: hoe kunnen interventies beter worden afgestemd op de juiste persoon en wat is het juiste moment? De visie van deelnemers zelf stond ook centraal in een studie waarin co-creatieve wetenschapscommunicatie werd ingezet om positieve ontwikkeling en veerkracht bij jongeren te bevorderen (Plak et al., 2026; Overige bijdrage). Daarnaast werd in een *photovoice* studie aan jeugdigen gevraagd welke hulpbronnen in hun eigen wijk zij belangrijk vonden (de Maat et al., 2026; Onderzoeksartikel). De laatste bijdrage illustreert mooi hoe participatief onderzoek met jeugdigen ingezet kan worden om beleidsaanpassingen te stimuleren.

De bijdragen in dit nummer nodigen uit tot een bredere maatschappelijke reflectie. Hoe kunnen we kennis over positieve ontwikkeling vertalen naar de praktijk? Hoe leren we jeugd beter omgaan met emoties? Wat helpt kinderen en jongeren om optimaal te leren, veerkrachtig te zijn, en hun eigen krachten te ontdekken en te ontwikkelen?

Dit themanummer maakt tevens duidelijk waar nog kansen liggen voor het verbeteren van onderzoek naar de positieve ontwikkeling van kinderen en jongeren. Allereerst lijkt er nog geen consensus te zijn over wat precies de kernindicatoren van positieve ontwikkeling zijn (zie ook Pluess, 2024). In de meeste bijdragen in het huidige themanummer ligt de nadruk op hedonische aspecten van welzijn, dus op je goed voelen, zoals positieve gevoelens en tevredenheid. In de positieve psychologie is ook steeds meer aandacht voor eudaimonische dimensies van welzijn die te maken hebben met goed en betekenisvol leven, zoals zelfactualisatie, flow en zingeving (Ryan & Deci, 2001). Deze

eudaimonische dimensies zijn relevant vanuit de verschillende lagen van onderzoek naar positieve ontwikkeling. Zelfs wanneer mensen door uitdagende tot zelfs stormachtige periodes in het leven gaan – waarin dus weinig sprake is van positieve gevoelens en levenstevredenheid – kunnen ze toch eudaimonisch welbevinden ervaren, bijvoorbeeld wanneer ze dergelijke periodes zien als kansen voor groei en mogelijkheden om bij te leren (Roth et al., 2019). Het vergt wellicht een solide en diep verankerde identiteit en sterke emotieregulatievaardigheden om op uitdagende momenten toch kansen tot zelf-actualisatie te zien, maar juist hier toont de positieve psychologie haar kracht en meest diepgaande kwaliteiten misschien wel het meest overtuigend. Een eenzijdige focus op hedonisch welbevinden brengt het gevaar met zich mee dat andere cruciale aspecten van positieve ontwikkeling onderbelicht blijven. Dit risico kan worden verminderd door te streven naar een breed gedragen taxonomie van positieve ontwikkeling, die naast meerdere dimensies van welzijn ook meerdere domeinen van ontwikkeling omvat, zoals fysieke, emotionele, cognitieve en sociale ontwikkeling (Pluess, 2024).

Gedeeltelijk gerelateerd, pleiten wij voor meer kruisbestuiving tussen de theoretische kaders die gehanteerd worden in het onderzoek naar positieve ontwikkeling. Waar sommige studies vanuit een eerder a-theoretisch of descriptief perspectief starten, baseren andere studies zich op specifieke modellen die binnen een bepaalde niche zijn ontwikkeld (zoals het veerkracht portfolio model; van Haalen & Geurts, 2026), en nog andere op meer algemene ontwikkelings- en motivatietheorieën. Deze theoretische versnippering heeft als nadeel dat onderzoekers vanuit verschillende invalshoeken tot vergelijkbare resultaten kunnen komen, terwijl ze andere terminologie gebruiken en niet tot echte integratie van bevindingen komen. De ontwikkeling van een overkoepelend theoretisch kader zou van grote waarde zijn voor het veld.

We stellen tenslotte vast dat de meeste bijdragen in dit themanummer op het tweede niveau zitten van de drie lagen die we in Figuur 1 hebben onderscheiden. Er is slechts een beperkt aantal studies dat gaat over positieve kwaliteiten die ook in tijden waarin jongeren niet met ernstige stressoren of moeilijkheden worden geconfronteerd kunnen bijdragen aan welzijn. Als we ervan uit gaan dat mensen proactieve wezens zijn die inherent op groei gericht zijn (zoals bijvoorbeeld in de theorie van Erikson; Laceulle et al., 2026 of de Zelf-Determinatie Theorie; van den Bogaard et al., 2026), dan zouden jongeren voortdurend op zoek zijn naar mogelijkheden om zichzelf te realiseren, betekenisvolle keuzes te maken en diepgaande relaties met anderen te ontwikkelen. Wij zouden dan ook willen oproepen om dergelijke uitkomsten en kwaliteiten niet alleen in de context van veerkracht en omgaan met obstakels te bestuderen, maar ook daarbuiten.

Met dit themanummer hopen wij bij te dragen aan een verschuiving in perspectief: van enkel het repareren of voorkomen van wat misgaat, naar het bevorderen en versterken van wat goed gaat. Door onderzoek te richten op deze vragen kunnen we bijdragen aan een samenleving waarin niet alleen schade wordt voorkomen, maar ook groei wordt gestimuleerd.

Literatuur

- Arslan, I. (2025). Een Stralende Toekomst in het Vooruitzicht? Opvoeding, Persoonlijkheid en Problemen in de Kindertijd en Adolescentie als Voorspellers van Toekomstig (Mal)Adaptief Functioneren. *Jeugd in Ontwikkeling*. <https://doi.org/10.54447/JiO.18197>
- Carr, A., Cullen, K., Keeney, C., Canning, C., Mooney, O., Chinseallaigh, E., & O'Dowd, A. (2021). Effectiveness of positive psychology interventions: A systematic review and meta-analysis. *The Journal of Positive Psychology*, 16(6), 749-769. <https://doi.org/10.1080/17439760.2020.1818807>
- Cole, M., Shankland, R., Nel, M., Knoop, H.H., Chen, S., & van Zyl, L.E. (2022). Editorial: Positive Educational Approaches to Teaching Effectiveness and Student Well-being: Contemporary Approaches and Guidelines. *Frontiers in Psychology*, 13. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.1015064>
- Csikszentmihalyi, M., & Seligman, M. (2000). Positive psychology. *American psychologist*, 55(1), 5-14.
- de Looze, M.E., Cosma, A., Elgar, F.J., Schrijvers, K., Inchley, J., Walsh, S.D., & Stevens, G.W.J.M. (2025). Exploring mechanisms behind the increasing gender gap in adolescent psychological symptoms, 2002-2022: The role of national-level gender equality. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 66(5), 737-751. <https://doi.org/10.1111/jcpp.14081>
- de Maat, D., Steenwegen, J., Gielen, M., Kesselring, M., CORNER consortium, & Weeland, J. (2026). Perspectieven van kinderen op hulpbronnen in hun eigen wijk: Een photovoice-studie in Rotterdam. *Jeugd in Ontwikkeling*. <https://doi.org/10.54447/JiO.23527>
- Gable, S.L., & Haidt, J. (2005). What (and Why) is Positive Psychology? *Review of General Psychology*, 9(2), 103-110. <https://doi.org/10.1037/1089-2680.9.2.103>
- Greenspoon, P.J., & Saklofske, D.H. (2001). Toward an Integration of Subjective Well-Being and Psychopathology. *Social Indicators Research*, 54(1), 81-108. <https://doi.org/10.1023/A:1007219227883>
- Keyes, C.L.M. (2002). The mental health continuum: From languishing to flourishing in life. *Journal of Health and Social Behavior*, 43, 207-222. <https://doi.org/10.2307/3090197>
- Laceulle, O., van der Heijden, P., Koster, N., & van Aken, M. (2026). Een Ontwikkelingsgericht Perspectief op Mentale Gezondheid: Conceptualisatie en Introductie van de Ontwikkelingsmijlpalenlijst. *Jeugd in Ontwikkeling*, (2). <https://doi.org/10.54447/JiO.23468>
- McGorry, P.D., Mei, C., Dalal, N., Alvarez-Jimenez, M., Blakemore, S.-J., Browne, V., Dooley, B., Hickie, I.B., Jones, P.B., McDaid, D., Mihalopoulos, C., Wood, S.J., Azzouzi, F.A.E., Fazio, J., Gow, E., Hanjabam, S., Hayes, A., Morris, A., Pang, E., ... Killackey, E. (2024). The Lancet Psychiatry Commission on youth mental health. *The Lancet Psychiatry*, 11(9), 731-774. [https://doi.org/10.1016/S2215-0366\(24\)00163-9](https://doi.org/10.1016/S2215-0366(24)00163-9)
- Mertens, E., Dekovic, M., Londen, M. van, & Reitz, E. (2023). Stevig als een rots, flexibel als water? Effectiviteit van een schoolinterventie gericht op het intrapersoonlijk en interpersoonlijk domein. *Jeugd in Ontwikkeling*. <https://doi.org/10.54447/JiO.13371>
- Plak, R., Zanolie, K., Landvreugd, A., & Jolles, D. (2026). Expeditie Binnenwereld: Co-creatieve

- wetenschapscommunicatie als instrument voor positieve ontwikkeling en veerkracht bij jongeren. *Jeugd in Ontwikkeling*, (2). <https://doi.org/10.54447/JiO.23473>
- Pluess, M. (2024). Beyond developmental psychopathology: Positive child development. *Development and Psychopathology*, 36(5), 2127-2135. <https://doi.org/10.1017/S0954579424000294>
- Ramos, A. (2024). Talent in Transitie: Ontwikkeling van Motivatie en Onderpresteren bij Cognitief Sterke Adolescenten na de Overgang Secondair Onderwijs. *Jeugd in Ontwikkeling*. <https://doi.org/10.54447/JiO.17712>
- Roth, G., Vansteenkiste, M., & Ryan, R.M. (2019). Integrative emotion regulation: Process and development from a self-determination theory perspective. *Development and Psychopathology*, 37(3), 945-956. <https://doi.org/10.1017/S0954579419000403>
- Ryan, R.M., & Deci, E.L. (2001). On Happiness and Human Potentials: A Review of Research on Hedonic and Eudaimonic Well-Being. *Annual Review of Psychology*, 52(Volume 52, 2001), 141-166. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.52.1.141>
- Schreuder, M., Schorlepp, L., Maciejewski, D., Schipper, A., & Van Roekel, E. (2026). Positieve psychologie op maat: Een gerandomiseerde experience sampling studie naar de haalbaarheid en effectiviteit van just-in-time interventies voor studenten. *Jeugd in Ontwikkeling*, (2). <https://doi.org/10.54447/JiO.23469>
- Sin, N.L., & Lyubomirsky, S. (2009). Enhancing well-being and alleviating depressive symptoms with positive psychology interventions: A practice-friendly meta-analysis. *Journal of Clinical Psychology*, 65(5), 467-487. <https://doi.org/10.1002/jclp.20593>
- Sluiter, R. (2026). De Ontwarring van een Krachtenspel: Onderzoek naar de Invloed van Nederlandse Kinderopvang op de Sociaal-Emotionele Ontwikkeling van Kinderen. *Jeugd in Ontwikkeling*, (2). <https://doi.org/10.54447/JiO.23415>
- Sonneveld, J., Metz, J., Schalk, R., & Regenmortel, T.V. (2021). Samenspel tussen jongerenwerk en specialistische jeugdzorg: Groeikansen voor persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke participatie. *Jeugd in Ontwikkeling*. <https://doi.org/10.54447/JiO.11303>
- Suldo, S.M., & Shaffer, E.J. (2008). Looking Beyond Psychopathology: The Dual-Factor Model of Mental Health in Youth. *School Psychology Review*, 37(1), 52-68. <https://doi.org/10.1080/02796015.2008.12087908>
- van den Bogaard, D., Vansteenkiste, M., Van de Castele, M., & Soenens, B. (2026). Hoe Kunnen Jongeren de Regie over hun Welbevinden in Eigen Handen Nemen? De Stand van Zaken rond Psychologische Behoeftenvormgeving. *Jeugd in Ontwikkeling*, (2). <https://doi.org/10.54447/JiO.23482>
- van Haalen, D., & Geurts, E. (2026). Veerkracht bij kinderen met ingrijpende jeugdervaringen: Waarom ontwikkelt het ene kind zich goed ondanks tegenslag, terwijl het andere kind vastloopt? *Jeugd in Ontwikkeling*, (2). <https://doi.org/10.54447/JiO.23455>
- van Loon, A., & Kaufman, T. (2026). De effectiviteit van een schoolinterventie voor het vergroten van een prosociaal klasklimaat voor basisschoolkinderen. *Jeugd in Ontwikkeling*, (2). <https://doi.org/10.54447/JiO.23463>
- Veerman, L., Willems, A., Brouwer-van Dijken, A., & Sterkenburg, P. (2026). Veerkracht versterken

- van kinderen met een broer of zus met een beperking met de 'serious game' 'Broedels'. *Jeugd in Ontwikkeling*, (2). <https://doi.org/10.54447/JiO.23456>
- World Health Organization. (1946). *Constitution of the World Health Organization* (International Health Conference). World Health Organization.
- Zeinstra, L., Huyghen, A.-M., Harder, A., Post, W., Wanders-Mulder, F., & Knot-Dickscheit, J. (2024). De Klinische en Traumageoriënteerde Gezinsbehandeling KINGS: Een Dossierstudie naar Gezinskenmerken. *Jeugd in Ontwikkeling*, (2). <https://doi.org/10.54447/JiO.18121>